

Material complementari al Programa

FILOSOFIA DEL LLENGUATGE

- Cicle Superior -
Pensar amb la música

Llicència de Creative Commons
Pensar amb la Música:Cicle Superiorl.Autoría: GrupIREF.
Està subjecta a una llicència de ReconeixementNoComercial-
SenseObraDerivada 4.0 Internacional de Creative Commons.

La música és present en tot el currículum, implícitament o explícitament, perquè compleix el paper d'ajudar-nos a pensar igual que les altres arts. Per dir-ho millor, hem manllevat uns mots de Daniel Barenboim¹, un dels músics més significatius avui dia, tant en el terreny musical com en el polític:

“L'educació de l'oïda és potser molt més important del que ens podem imaginar, no tant sols per al desenvolupament de cada individu, sinó per al funcionament de la societat, i, per tant, també dels governs. El talent i la comprensió musical, així com també la intel·ligència auditiva, són àrees que estan molt allunyades de la resta de la vida humana, relegades o bé a una funció d'entreteniment o bé als reialmes esotèrics d'un art elitista.

La capacitat per sentir diverses veus en una de sola, tot comprènent les afirmacions de cadascuna; la capacitat per recordar un tema que ja ha fet la seva entrada després d'un llarg procés de transformació i que torna a aparèixer de sobte sota una llum del tot diferent [aquí l'autor es refereix a la forma sonata]; l'habilitat auditiva per reconèixer les variacions geomètriques del tema d'una fuga, són qualitats que reforcen la comprensió. Potser l'efecte acumulatiu d'aquestes habilitats podria formar éssers humans més aptes per escoltar i comprendre diversos punts de vista alhora, més capaços de jutjar el seu propi lloc en la societat i en la història, amb més capacitat per percebre els punts en comú entre les persones, i no pas les diferències.”

Nosaltres també creiem, com Barenboim, que l'educació de l'oïda, l'experiència musical profunda i compartida, pot fer-nos persones millors i, per extensió, pot ajudar a fer societats millors. Aquesta és la percepció que tenim de la música: ens ensenya valors, ens ajuda a comprendre les relacions humanes i ens fa la vida agradable.

Com diu en una entrevista a la Vanguardia: “El que intento explicar-li és que milers de coses que cal aprendre sobre el món es poden entendre a través de la música. Per això, el fet que hi hagi tan poca educació musical és un gran problema. Hi ha intel·lectuals, professors, filòsofs, literats, advocats, metges... gent que treballa amb el cervell i que no tenen la mínima relació amb la música. Això és una gran mancança. Cal retornar la seva posició a la música. Estic convençut que la música és una necessitat humana que estem coartant. Jo crec que he entès moltes coses sobre el món i sobre l'ésser humà a través de la música. Crec que existeix una llei que integra els nostres pensaments, sentiments, comportaments, estats físics i, fora de nosaltres, ens integra amb la resta de la gent. Si ignorem aquesta llei, apareixen els conflictes i desacords. No hi ha res que sigui independent, això també s'aprèn de la música.”

Finalment, ens quedem amb les paraules del violinista i director d'orquestra, Yehudi Menuhin: “La música i les arts conviden a la participació i constitueixen un antídoto contra els obstacles a l'harmonia entre els homes. Fer música no és només tocar o cantar, és també escoltar. Aprenent des de la seva edat més tendra a escoltar l'altre, l'infant descobreix el què és la

¹ Daniel Barenboim. *El so de la vida*. Editorial 62, Barcelona, 2008.

tolerància i es protegeix dels instints bàrbars. La música els hi hauria de pertànyer, com l'aire, l'aigua i la llet, ja que als nostres ulls forma part dels Drets Humans. Representa una força desconeguda en la societat, capaç de fer moure les coses.”

Trets que fan que la proposta musical tingui interès:

- La música ajuda a cohesionar el grup i a dotar-lo d'elements emotius col·lectius. Compartir una mateixa música és una manera de fer pinya, de sentir-se participant d'un fet comú. Té un valor afegit a les maneres individuals i privades d'escoltar música avui.
- La música és inspiradora i així ho reconeixen poetes, novel·listes o pintors. Hi ha una estreta relació entre les paraules i el parlar i la música, per això pensem que fer atents als infants a l'hora d'escoltar una melodia els ha d'ajudar també a estar atents a un poema, a una intervenció, etc.
- El caràcter abstracte del llenguatge musical permet tota mena d'associacions i simbolismes. No hi ha veritat o mentida, sinó aproximacions i interpretacions.
  - La música, per ser un art no representatiu, pot fer aflorar millor que cap altra art, la capacitat de transformació simbòlica de la ment humana.

Quins aspectes afavoreix el treball amb música dins del projecte Filosofia 3/18?

- En general, incideix en la millora dels nivells d'atenció i en la concentració.
- Educa l'oïda, la qual cosa contribueix a la comprensió del món que ens envolta.
- Enriqueix la memòria musical en interioritzar i reproduir temes i ritmes musicals.
- Potencia i estimula la intel·ligència, fent conscients els elements que disposen a l'anàlisi i la comprensió del llenguatge musical.
- Desvetlla les sensacions més íntimes, que són personals i indescriptibles com la majoria de sentiments profunds.
- Mostra una nova forma d'expressió individual i col·lectiva. Desenvolupa la creativitat com a resposta als elements imaginatius que es posen en pràctica.
- Amplia el bagatge cultural amb el coneixement d'autors, obres, estils, èpoques, intèrprets...
- Dóna a conèixer, pel seu valor, maneres d'expressió noves, especialment en la proposta que presentem, formada quasi exclusivament per música clàssica.
- Permet la interrelació amb fets socials i col·lectius. La pràctica musical incideix en les actituds, els hàbits i les capacitats de relació, participació i socialització.
- Desvetlla el sentit crític i estètic.

Estem voltats de música i, cal recordar-ho, les orelles no es poden tancar com el nas o la boca. Estem exposats a tota mena de músiques gairebé a tota hora: al carrer, als metros o autobusos o trens, a les sales d'espera, etc.

Però, hem de distingir la música que sentim i la música que escoltem. Triem un perfume o una colònia per "vestir-nos" i un ambientador o un desodorant per eliminar aquelles olors no desitjades. En música passa el mateix, podem parlar d'una música ambiental, de fons, que pot ser útil per crear un ambient relaxat, una atmosfera càlida, etc., però el que aquí proposem és una música

per escoltar, no merament decorativa.

Criteris en la tria de música

- Clàssica. Per moltes raons: per la qualitat, per crear el gust, per la seva universalitat. En alguns casos ens hem permès d'usar com a clàssica alguna música de pel·lícules que en poc temps han esdevingut japaradigmàtiques.

- Peces amb força i digestives. Dins del panorama de la música clàssica hem triat peces o fragments adients a unes orelles que s'inicien. Hi ha un crescendo des dels més menuts als més grans. Amb això no volem dir que hi hagi música de grans o menuts, d'ignorants o iniciats. Simplement que la tria coincideixi amb la capacitat d'assimilació dels infants.

- Variada. Per estils, autors i obres creiem que el conjunt de músiques és un bon aparador de la música clàssica. Si els nostres infants i joves passen per aquestes audicions amb certa cura i profunditat, podem assegurar un panorama prou ric i digne de la música occidental.

L'ús de la música dins del Projecte Filosofia 3/18 té tres espais:

1. A la introducció de la sessió de filosofia, els/les mestres poden utilitzar una melodia que s'anirà repetint a l'inici de cada sessió setmanal. L'objectiu és identificar la melodia amb l'inici de la sessió de grup, però també crear un ambient relaxat i tranquil per ajudar a aflorar la comunitat de recerca.

2. Dins de la pròpia sessió de filosofia i com a estímul principal per crear pensaments i sentiments. Aquesta és la part substantiva, on la música -com una lectura, un poema o un quadre- és protagonista i complementa el text, tot introduint o tancant aspectes tractats a les sessions. A continuació, i a partir de la proposta, suggerim exercicis i activitats que es poden fer des de les distintes peces.

3. Al final de les sessions i com a mètode d'avaluació figuroanalògica del treball fet. Amb la presentació de tres o quatre fragments molts diferenciats entre ells, infants o joves en seleccionen un per avaluar algun aspecte de la sessió.

Com preparar una audició musical?

Malgrat que sobre audicions podem trobar moltes "receptes", heus aquí algunes idees:

- Una obra musical ha de ser preparada i presentada amb la intenció de cobrir algun aspecte que lliga amb el diàleg, el text, els personatges de la novel·la, l'acció... Si li donem context, els nens i nenes tenen on agafar-se i no es troben tant a la intempèrie.
- La motivació pot venir de moltes direccions: moviment (el ritme del cavall de la "Parella a cavall" de Kandinski a *Tot pensant*), conte (qualsevol dels

contes incorporats als programes), dansa (al final del *Pèbili*), repte d'observació auditiva (la conversa dels dos gats de *Kio i Gus*), coneixement d'un detall històric o vivencial, descoberta dels instruments que interpretaran un motiu conegut, acompanyament rítmicmelòdic, ...

- Qualsevol referència gràfica, corporal, lúdica, expressiva, plàstica... ajuda a captar l'atenció en l'escolta. El nostre alumnat, sigui quina sigui la seva edat, necessita, com els adults, referències que captin l'atenció. A mesura que la capacitat d'escolta creix amb l'edat, decreixen les dependències externes musicals.
- Com més música escoltem, més hi gaudirem i més ens hi afeccionarem. Calen, doncs, una colla d'hores d'escolta atenta. El temps de l'escolta pot ser progressiu, començar per poca estona i anar augmentant.
- És important acostumar el nostre alumnat a escoltar música pel goig d'escoltar; però, no hem d'oblidar que cal donar als infants els exemples de la millor música.
- És també important procurar que els oients parlin, que expliquin què els ha suggerit allò que han escoltat. Cal deixar espai a les opinions i sensacions per a conèixer millor les persones i els efectes que els produeix la música.

A parvulari l'escolta pot anar acompanyada de moviment espontani. Sovint en els menuts la resposta a l'escolta de la música és gestual. La música, el ritme i el moviment han de considerar-se junts en els primers anys del desenvolupament infantil. Són una font d'energia que incideix en l'organisme, el fan moure i l'estimulen a l'acció. És una resposta activa que es produeix de forma més o menys organitzada.

Es pot ajudar a orquestrar en forma de balanceig del cos, moviment de les mans i braços,... Sincronitzar el ritme del cos amb la música ajuda a desenvolupar el control motòric i la coordinació sensomotora incorpora l'ordre als moviments en el temps.

Les peces de les audicions citades estan recollides, programa per programa, en CDs, que podeu demanar al GrupIREF: grupiref@grupiref.org

Referències:

Informació variada sobre l'audició i el compositor

Enllaç a youtube (sempre que sigui possible)

Activitats

L'estructura de presentació del material serà la següent:

- 1) Informació sobre l'audició i el compositor**
- 2) L'enllaç de l'audició al Youtube**
- 3) Propostes d'activitats, exercicis i plans de diàleg**

No cal dir que la informació sobre el compositor i sobre la peça són pel professorat. No cal transmetre-la als nens, però pot servir per donar pistes a l'alumnat a l'hora d'escoltar l'audició.

Heu de tenir en compte que moltes vegades es proposen diverses audicions per una mateixa activitat, en aquests casos, l'activitat apareix al final de l'última audició.

El relat del personatge de Pimi, en primera persona, és una història aparentment casolana i quotidiana. Tracta de l'activitat mental d'una nena normal en la seva vida de relació: família, escola i amics.

Pimi treballa el raonament analògic com a forma de coneixement que permet trobar relacions i semblances que, sense la precaució d'una mirada atenta, se'ns poden escapar.

Així doncs, aquest pensament es concreta a partir de relacions, comparacions, símls i metàfores.

Degut al fet que el programa està centrat en el treball del raonament analògic s'ha fet més difícil trobar propostes musicals que puguin completar els exercicis i Plans de Discussió.

Les 4 propostes musicals, que es fan a continuació, pretenen aconseguir l'objectiu que es persegueix en aquest programa, tot utilitzant el llenguatge musical com a recurs.

Capítol 2. Episodi 1. Idea: Comparances precises

Informació per les audicions 01 i 02

Wolfgang Amadeus Mozart (1756 - 1791) fou un compositor de música clàssica. Probablement el músic més prodigiós de tots els temps. Les seves primeres gires per Europa el van fer famós i el van familiaritzar amb els estils musicals europeus, que després va sintetitzar en les seves obres. Fou únic en la història de la música gràcies als seus assoliments en tot tipus de gèneres i formes, així com per la seva sorprenent fluïdesa de composició. La producció de Mozart és extraordinàriament extensa, s'ha afirmat que cap altre compositor no ha assolit tal mestria en tants mitjans diferents. La seva música, de formes ja fortament consolidades, poques vegades ha estat considerada com a revolucionària, però al públic de l'època, sens dubte, li va resultar difícil apreciar algunes de les seves obres, especialment a causa dels sorprenents contrastos, complexitat i harmonia de vegades dissonant.

* Audició 01: W. A. Mozart. *Petita Serenata Nocturna* nº 13 "Eine Kleine Nachtmusik". 1r moviment: Allegro.

Segons les notes personals de Mozart, la serenata tenia cinc moviments, però per raons desconegudes només ens n'han arribat quatre. Un dels minuets juntament amb el seu trio s'han perdut. L'obra estava originalment pensada per ser tocada per dos violins, viola, violoncel i contrabaix; un quintet de cordes. Però en

interpretacions modernes el nombre de músics s'ajusta d'acord amb el criteri del director.

<http://www.youtube.com/watch?v=YofUPSyCrwo>

✦ **Audició 02: W. A. Mozart: Petita Serenata Nocturna nº 13. "Eine Kleine Nachtmusik". 1r moviment: Allegro. (a ritme de jazz)**

El jazz és un estil de música que va néixer al segle XIX als Estats Units i que es va estendre per tot el món durant el segle XX, arribant a tenir una gran popularitat.

La principal característica del jazz és la improvisació, és a dir, que no sempre es respecta totalment la partitura. Per tant, dona més importància a l'intèrpret que al compositor. Normalment, el jazz és interpretat per solistes o per grups reduïts de músics (trios, quartets, quintets,...), amb una part rítmica (bateria, contrabaix o sota elèctric), i altra melòdica (piano, guitarra, trompeta, saxòfon).

Activitats per les audicions 01 i 02

Pla de diàleg: Comparem Mozart-clàssic amb Mozart-jazz

Pimi ha reflexionat sobre la personalitat de la Isabel i la seva i les ha comparat identificant les semblances i les diferències.

Ara sentireu dues peces musicals i m'agradaria que identifiquéssiu, igual que ha fet Pimi, les semblances i les diferències. Audicions 01 i 02.

(Habilitat de conceptualització: Establir semblances i diferències).

	Semblança	Diferència
Petita serenata (clàssic)		
Petita serenata (jazz)		

Capítol 3. Episodi 3. Idea: Personificació de les coses

✦ **Audició 03: G. Hacquard. So de tuba.**

Un **instrument musical de vent** és aquell que genera un so quan es fa vibrar l'aire, normalment en forma d'una columna d'aire en el seu interior. En la classificació de Sachs-Hornbostel s'anomenen aeròfons.

La freqüència de l'ona generada està relacionada amb la longitud de la columna d'aire -en el cas dels que en tenen, que són la majoria- i amb la forma de l'instrument. El timbre de cada instrument varia en funció de la seva construcció i la manera de fer-ne vibrar l'aire.

Pel que fa a la pràctica musical i a la composició, s'acostumen a classificar en dos grans grups:

- ☐ instruments de metall, com per exemple, la trompa, el trombó, la trompeta i la tuba.
- ☐ Instruments de fusta, com per exemple, el clarinet, la flauta, l'oboè i el saxòfon.

🔥 **Audició 04: Orquestra simfònica del Vallès. So d'arpa.**

L'**arpa** és un instrument de corda pinçada, format per un marc ressonant i una sèrie variable de cordes tensades entre la secció inferior i la superior. Les cordes poden ser pinçades amb els dits, les ungles o amb un o diversos plectres.

🔥 **Audició 05: G. Hacquard. So de clarinet.**

El **clarinet** és un instrument de vent-fusta. Dins d'aquesta gran família, el clarinet pertany als instruments de canyeta simple, com el saxòfon. És un instrument format per diverses peces desmuntables: broquet, barrilet, cos superior, cos inferior i campana. La matèria prima, utilitzada principalment per a la seva construcció, és la fusta de banús. Tanmateix, en els últims anys han començat a utilitzar-se nous materials com la resina o el plàstic. És un instrument que conté de tres a quatre octaves. El clarinet esdevé avui dia un instrument imprescindible tant per a les orquestres com per a les bandes de música.

🔥 **Audició 06: G. Hacquard. So de violí.**

El **violí** és segurament el més conegut de la família o grup d'instruments que en diem de corda fregada. A la història de la música, el violí ha estat un dels instruments més importants.

A part de ser el més conegut també és, sens dubte, el més agut. Aquest instrument acostuma a tocar totes les melodies importants de les músiques de les orquestres simfòniques.

El violí com el contrabaix, el violoncel i la viola, també té 4 cordes de diferent gruix, les més gruixudes sempre són les més greus i les primes són les més agudes. Aquestes cordes es freguen amb l'arquet. Però el més curiós de tot és que els pèls de l'arquet s'han de preparar per tal de tocar una música. Els violinistes (i tots els altres instrumentistes de corda fregada) han de passar els pèls de l'arquet per una resina per tal que s'agafin bé a les cordes de l'instrument. Penseu que això fa que soni molt millor l'instrument.

Activitats per les audicions 03, 04, 05 i 06

Pla de diàleg: Poden tenir sentiments o pensaments els instruments?

Pimi nota que se li mouen les dents de llet i es pregunta "si una dent sap quan ha de caure". Segur que Pimi, per un moment, podria imaginar que els instruments tenen vida i vol posar-los un adjectiu: el més adequat per la seva personalitat. Quin posaries tu?

Aquests són els instruments: Violí, Clarinet, Tuba i Arpa

Aquests són alguns adjectius possibles: agut, greu, molest, agradable, harmoniós, ràpid, rítmic, fràgil, sensible, alegre, etc.

- Quins altres adjectius podríem dir d'aquests instruments si tinguessin vida? (**Habilitat de raonament:** Raonar analògicament)

Capítol 7. Episodi 4. Idea: Inventar històries increïbles

Informació per audicions 07 i 08:

Piotr Ilich Txaikovski (1840 - 1893) és un dels compositors russos més importants i, alhora, més populars del segle XIX. Va deixar una obra impressionant en el camp simfònic, però a més de les seves sis simfonies, va compondre innumbrables concerts, poemes simfònics, música de cambra, òperes, i, per descomptat, els seus tres famosos i esplèndids ballets: "El Llac dels Cignes", "La Bella Dorment" i "El Trencanous".

✦ Audició 07: P. Txaikovski. *Trencanous*: Obertura.

El Trencanous és una obra amb la coreografia original de Lev Ivanov, el llibre de Màrius Petipa i la música de Piotr I. Txaikovski. L'argument del ballet s'inspirava en el conte de l'escriptor alemany E. Hoffmann, a partir d'una versió de l'escriptor francès Alexander Dumas.

Quan Ivan Vsevolozhshy, director dels Teatres Imperials russos, i Màrius Petipa li van encarregar a Txaikovski el projecte d'escriure una peça musical, no va mostrar gaire interès, més aviat el refusava, ja que considerava que l'argument de Hoffmann no tenia ni força ni encant per crear un ballet; no obstant això, el van convèncer. Curiosament, *El Trencanous* s'ha convertit en un dels millors i més populars ballets de tot el gran repertori del compositor rus.

Resum de l'argument

És la nit de Nadal i Clara i Fritz irrompen a escena cercant els seus regals. En lloc de trobar-se l'arbre de Nadal es troben al jutge Drosselmeier. No poden dissimular el seu desencant i recel. Però el jutge obre el seu abric i es converteix en un arbre de Nadal ple d'obsequis. Tot seguit, Clara queda captivada per la més humil de les joguines: un trencanous, que és alhora un soldadet de fusta. Els dos vaitets juguen i Fritz, en intentar prendre el trencanous a la seva germana, el fa malbé. Clara plora desconsoladament i quan se'n va a dormir l'acotxa i demana a les altres joguines que en tinguin cura perquè està malalt. Quan sonen les dotze de la nit comencen a passar coses estranyes: les joguines prenen vida. Tot d'una apareix el rei de les rates. Un exèrcit de soldadets de plom s'hi enfronta, però són derrotats. Quan el rei de les rates és a punt d'atacar el trencanous, apareix Clara que aconsegueix salvar-lo i foragitar el malvat ratolí.

El trencanous en aquell moment es transforma en un príncep. L'acció de Clara ha trencat l'encantament que el feia ser un trencanous.

El príncep, agraït, convida Clara a visitar el país de la fada de sucre, on tot, tot, és de sucre... però aquesta ja serà una altra història.

* Audició 08: P. Txaikovski. *El llac dels cignes*: Obertura.

El llac dels cignes és el primer dels tres ballets que va escriure el compositor rus Piotr Ilich Txaikovski (1840- 1893). Originalment, el ballet fou un encàrrec de l'Òpera de Moscou. Sens dubte aquest ballet és dels més coneguts i populars del món per la seva concepció, la seva admirable coreografia i la meravellosa música de Txaikovski.

Resum de l'argument

Es narra la història de Sígrfid, un príncep que, en arribar a la majoria d'edat, és convidat pels seus amics a una cacera amb el propòsit de distreure'l de la seva indecisió per triar esposa. Els joves caçadors troben un llac dominat pel bruixot Von Rothbart, qui, en veure's desfavorit per la mirada d'Odette, la transforma en un preciós cigne juntament amb la seva cort. Durant el dia ella és un cigne, però a la nit, durant uns breus instants, és una dona que espera ansiosa el seu primer petó d'amor per a alliberar-se de l'encanteri.

Sígrfid coneix Odette al voltant de la mitjanit, en presenciar el desencantament dels cignes. Von Rothbart observa aquesta trobada i, buscant la venjança, interposa a Odile, el cigne negre, perquè el príncep enganyat trenqui, al besar-la, els vots del primer amor, confós per la màgia i la bellesa. Sígrfid, no obstant això, desperta i trenca l'encís perquè lluita pel veritable amor, per la veritable reina dels cignes. Sígrfid i Odette s'enfronten als poders de Von Rothbart i, d'aquesta manera, triomfa l'amor.

Activitats per les audicions 07 i 08

Pla de diàleg i Exercici: Inventem una història increïble amb aquesta música.

Igual que el Sr. Moliner fa inventar històries increïbles als seus alumnes, vosaltres n'inventareu una però, en aquest cas, ajudats de la música que us posaré que de segur farà que trobeu un argument. (**Habilitat de recerca:** Imaginar; **Habilitat de traducció:** traduir del

llenguatge musical a l'oral)
Propostes: Audicions 07 i 08.

Cadascun dels fragments és l'obertura de dos ballets fets per Tchaikovski. El primer és *El Trencaous* i el segon el *Llac dels Cignes*. El primer està inspirat en un conte on surt el príncep trencaous amb els ratolins. El segon té una princesa que va ser transformada en cigne per un mag.

- Abans de començar a inventar la història, estaria bé, dialogar (**Habilitat de conceptualització:** Definir) una estona sobre:

Una història increïble és aquella que mai no hem sentit abans?

Una història increïble és aquella en la que hi ha personatges fantàstics? Una història increïble és aquella que passa en indrets desconeguts?

Pot haver una història increïble a casa nostra?

Què es una història increïble?

- Ara, per grups o de manera individual, inventem una història increïble. (**Habilitat de recerca:** Imaginar)

GENERAL: Com és Pimi? (per combinar amb els quadres proposats a PENSAR AMB LA PINTURA)

✦ Audició 09: W. A. Mozart. Sonata K 331. Alla Turca: Allegretto.

(Veure informació sobre Mozart a la pàgina 6.)

La **Sonata per a piano núm. 11 en la major, KV 331** de W. A. Mozart és una de les sonates més populars del compositor, especialment per la melodia del darrer moviment, la famosa *marxa turca*. L'obra, que dura aproximadament 24 minuts, està estructurada en tres moviments:

1. *Andante grazioso* - un tema i sis variacions
2. *Menuetto* - un minuet i trio
3. *Alla Turca: Allegretto*

No es coneix ni quan ni on la va compondre, s'ha suggerit que va ser a París cap el 1778. Tanmateix, actualment, es creu que podria ser a Viena o Salzburg cap el 1783.

L'últim moviment, **Alla Turca**, popularment conegut com la **Marxa turca**, és una de les peces per piano més conegudes de Mozart i, per extensió, de la música clàssica. Imita el so de les bandes turques del geníssers –antics soldats d'infanteria de la guàrdia del sultà otomà-, la música de les quals estava de moda en aquella època. Els exotismes otomans estaven molt de moda a la música europea d'aquells anys i una bona prova d'això és aquest Rondó "Alla turca". El mateix Mozart va donar instruccions precises sobre com s'havia de tocar: "No s'hi val a fer-ho a poc a poc i sense força! S'ha d'interpretar de pressa i amb potència, com si fos la marxa de l'exèrcit turc!"

Un rondó és una forma musical que es caracteritza per un tema principal, que es repeteix periòdicament i que s'alterna amb temes secundaris. El tema principal d'aquest

Rondó alla turca de Mozart s'ha fet tan famós, que fins i tot serveix de melodia per a telèfons mòbils.

http://www.youtube.com/watch?v=8iebndRX_FA

✦ Audició 10: L. van Beethoven. Sonata 15 Op. 28. "Pastoral". Scherzo: Allegro vivace.

Ludwig van Beethoven (1770 - 1827) fou un compositor, director d'orquestra i pianista alemany. El seu llegat musical es va estendre, cronològicament, des del Classicisme fins a inicis del Romanticisme musical.

El seu art es va expressar en nombrosos gèneres i, encara que les simfonies van ser la font principal de la seva popularitat internacional, el seu impacte va ser significatiu, sobretot, a les obres per a piano i música de cambra.

La seva producció inclou els gèneres pianístics (32 sonates per a piano), de cambra (16 quartets de corda, 7 tríos, 10 sonates per a violí i piano), vocal (lieder i una òpera: *Fidelio*), concertant (5 concerts per a piano i orquestra, un per a violí i orquestra) i orquestral (9 simfonies, obertures, etc.).

Juntament amb els nocturns de Chopin, les **sonates** de Beethoven creen un univers musical amb vida pròpia. Les sonates tenen un correlat amb la vida del compositor, la seva maduresa es reflectia en les partitures, així com els moments de decepció i desànim, o de patetisme i heroïcitats.

La sonata per a piano n.º 15 en Re major Op. 28 "Pastoral" consta de quatre moviments: Allegro, Andante, Scherzo: Allegro vivace i Rondo: Allegro ma non troppo. Dura aproximadament 25 minuts.

<http://www.youtube.com/watch?v=XYtLatRBhfo>

Activitats per les audicions 09 i 10

Pla de diàleg: Com és Pimi

Al llarg del llibre hem pogut veure que Pimi és:

1. Impacient amb l'altra gent,
2. Bromista,
3. Es coneix bé a sí mateixa,
4. Imaginativa,
5. Es fa moltes preguntes,
6. Demana raons,
7. Li agrada fer-se la misteriosa,

Una forma de traduir llenguatge verbal a llenguatge musical pot ser pensar com podria ser una persona si fos una música.

Aquí us proposem dues audicions (09 i 10). Escolteu-les pensant amb com és Pimi per vosaltres i trieu quina s'adiu més amb les característiques que li veieu. (**Habilitat de traducció:** Traduir del llenguatge oral al llenguatge musical)

També podeu fer una recerca, escoltant músiques i portar-ne una que us sembli millor. Podeu escriure un text que parli de com és Pimi (**Habilitat de traducció:** Explicar: narrar i descriure) i un dia fer una presentació de totes les músiques i els textos, per compartir.

Podeu lligar aquesta activitat amb els retrats de pintura i fotografies que proposem a Pensar amb la pintura.

Les peces de les audicions citades estan recollides, programa per programa, en CDs, que podeu demanar al GrupIREF: grupiref@grupiref.org